

Duško Bogdanović
SENKE SEĆANJA

Urednik
Zoran Kolundžija

Duško Bogdanović

SENKE
SEĆANJA

PROMETEJ
Novi Sad

TEMPORA TEMPORE TEMPORA!

Moja priča je uvek sa svečanog ovala pamćenja kad je reč o Novom Sadu. Uvek je umotana u svilena sećanja na onu varoš koju mi je kao deranu sa Tvrđave prvi pokazao Dragiša Brašovan i onaj Novi Sad, otmen i pitom, koji je u moju baštu 29. aprila 1968. uneo brucoš Duško Bogdanović. Bio je rođendanski žur, mnogo smeha i dovoljno pića, a članovi elegantnog kružoka Čaki, Zoran, Cica i Duca izdvojeno se od gužve družili sve pazeći kako će reagovati njihov prisutni profesor Sergije Lukač. Prohujalo je više od 55 godina od te večeri. Profesor i Zoran odavno, što bi reko Đole, oru nebeske njive, Čaki po Crnoj Gori uporno traga za političkom pravdom, Cica umornim korakom hoda po istočnoj obali Amerike, a Duca me uporno razgaljuje svojim pisanjem. Iz tog reda je i knjiga *Senke sećanja*. Prva mi je pomisao posle njenog čitanja latinska igra reči po kojoj je naslovljen ovaj tekst: *Teška vremena ublažavaj lepim vremenima*.

Sazidana od najplemenitijeg materijala: od pamćenja na predele i prirodu, bića i događanja rodnog grada mistrijom srca, knjiga *Senke sećanja* je sređivanje velikog sentimentalnog arhiva na način kako zaslužuju ta novinarska i ljudska biografija, ali i Novi Sad.

Duško Bogdanović je perjanica jedne od najboljih novinarskih generacija sa katedre beogradskog FPN. To nam je već dovoljno dokazao u svakom poslu (štampa, radio, TV... i tako u

krug) kojeg se prihvatio, takav ostaje i kad zbraja svoje tekstove za ovu Zbirku, inače 12. u nizu kod istog izdavača.

Najbolji memoarski zapisi, oni koji stoje iznad gomile i dopiru do duše čitaoca, su priče napravljene da ih doživimo kao roman. Kao delo u kome se oseća snaga i pripadnost autorovih emocija rodnom gradu i svetu kome pripada. Duško ne samo da se pet decenija potpisuje jasnim autorskim rukopisom, već uporno, svakim pismenim, podseća i na istinu: *ko ne voli rodni grad i porodicu, neće umeti nikoga da voli.*

On je svom Novom Sadu istinski naklonjen i kad u uvodnom tekstu napiše: *Boli me što u svakom segmentu gradskog organizma nedostaju naslednici – metaforično opet, ali i doslovce – onih koji su na razne, sebi svojstvene načine činili Grad. Posebno one koji su mu bili ponos. Od politike do sporta. Od umetnosti do rokenrola.*

Ko ima pravo da ovo TAKO kaže? Dubokog sam uverenja samo „gundalo uzvišene moralnosti i pamćenja” koje poštujemo i nad čijim rečima umemo da se ozbiljno zamislimo. Duško je jedan od takvih: celog života razumno piše da spase istinu od zvanične verzije. Za njega je, pri tom, Grad neiscrpan rudokop malih, bizarnih, poetičnih, lepih, razoružavajućih i važnih priča. Baš kao i život. Savršeno svestan nove realnosti, nije spreman da joj se divi već poučno uspostavlja korelaciju sa plemenitijom prošlošću. Onom jučerašnjicom kojom nas je Novi Sad uvek pleenio, inspirisao i ohrabrivao.

Prepuna fascinantnog pamćenja, filozofskih beleški, zaboravljenih istina, originalnih gledišta, duhovitih zapisa, ali i gorkih zapažanja knjiga *Senke sećanja* zapravo sublimira strast i znanje autora. Sportista od raznih disciplina, znalac i novinar univerzalne medijske potvrđenosti, izražene pismenosti i prečanskog gospodstva, ovom knjigom samo zaokružuje „autobiografiju o ljudima i Gradu”, o odrastanju i starenju u krugu svojih novosadski „svakodnevnih 7 hiljada koraka”.

A Novi je Sad uvek nalik na cilj, čežnju i restauracija uspomena. Uvek nepoznati sadržaj u prividno znanom. Od Snežne gospe na Tekijama, onih dvesta-trista baroknih metara što dele veliku kapiju od mosta petrovaradinskog, taj bogat zbir zanosnih vizura i zvukova koji prelazi vodu dunavsku pa preko Štranda, Banovine, stadiona Voše, Gradske kuće, Srpskog narodnog pozorišta, Matice srpske nestaje u zanosnim mirisima stare „Violete” ili Firčijeveg studija. Novosadske ivice su zauvek mesta susreta panonske dobrote i trpeljivosti sa navikama sve brojnijih dođoša ili namernika.

Taj moj Novi Sad, Brašovanov brod što plovi velikim bulevarom, simbioza uzletelog sveta Veljka Petrovića, stroge kiše i sumnje Isidore Sekulić, garavi nebeski sokaci Mike Antića, rasvetana bašta uzavrelih boja Milana Konjovića, otmenost Angela Vlatkovića, bajka od blata i tuge Saše Petrovića, gubitnici i slavo-dobitnici u Balaševićevom valsu, Mira Banjac u svom elementu, sveznanje Draška Ređepa, čarolije tandema Toza Veselinović – Vujadin Boškov, neispričan kalambur Bate Pežoa, zadivljujuća skromnost Slobodana Tišme, muzikantska posvećenost Janike Balaža, artistsička radoznalost braće Vranešević, proleće Ljilje Petrović u kome nikad ljubavi ne umiru. Sve to voli da se nasloni na umeće i pamćenje Duškoveg pisanja.

A zbirka *Senke sećanja* lepo podučava: Mesto koje nazivate svojim je više od obične adrese ili naselja. To su emocije koje dolaze iz toga što vam je tamo srce puno uspomena. To nije samo mesto na mapi. Ono sadrži arheologiju, vrednosti i ljude koje nijedno drugo mesto nema.

Hvala na tome velikom čuvaru onog Novog Sada koga se nikad neću odreći.

Petar Peca POPOVIĆ

7000 KORAKA DO BOLA

Moj Novi Sad i ja se više ne (pre)poznajemo. Metaforički, ali i bukvalno. Kako je to moguće?

Svako pre podne, u sedam hiljada brzih koraka, u zavisnosti od odabrane maršrute, obidem, recimo, četiri zgrade u kojima su kadgod bile smeštene osnovne škole, uključujući i moju „Žarko Zrenjanin”, u kojoj je, od onomad, prestižna „Isidorina” gimnazija.

Idem dalje do zdanja u kojima su bile „Mošina” i moja „Svetina” gimnazija, sve do „Jovine”, takođe jedan razred i moje, nepromenjene adrese, na sreću, na svom starom mestu.

Obidem Gradsku kuća i Banovinu, u kojima sam, kratko doduše, ponešto radio. Kad ne zastanem, projurim pored Limanske, Futoške i Riblje pijace, pičim pored teniskih terena, koje su za dobrih zima na ledenoj ploči osvajali klizači i hokejaši.

Nostalgično pogledam u zgradu u kojoj sam se, na trećem spratu u našem tadašnjem stanu rodio, a gde su potom na prvom spratu bile prostorije fudbalskog kluba „Vojvodina”.

Tu, odmah preko puta, zdanje je u kojem je sedamdesetak godina bio smešten Radio Novi Sad, moje prvo radno mesto. Tu se zapatila i Novosadska televizija. U ta dva medija sam, sa ponosom se sećam, proveo 22 godine.

Prođem žurnim korakom pored sva tri novosadska pozorišta. Evo poslastičarnica „Siti” i „Carigrad”, tu su kafane koje su se nekada zvale „Kafe” i „Kec”.

Obavezno zastanem kraj spomenika ponosnom Miletiću, namignem njegovom podignutom laktu. Nisam siguran da one gomile ljudi što svakodnevno, prečesto besciljno, poput zunzara trgom prozuje, shvataju značaj njegove stisnute pesnice. Poruka je to upozorenja i ohrabrenja pokolenjima. Pa, ko shvatio...

Sve to postignem u samo sat vremena, vrlo brzog hoda.

Kako se onda Novi Sad i ja ne (pre)poznajemo? Tu su svi bitni toponimi za moje odrastanje, školovanje, važni takođe i za moju porodicu, za poslove kojima sam se bavio.

I? Nema ljudi koji su omeđili to vreme, pa dakle, i delove mog života. Nema onih dragih ljudi koje sam sretao u raznim prilikama po gradskim ulicama, na sportskim terenima, na pozornicama, u kafanama...

Ne poznajem ove nove Novosađane, ne znaju oni mene. Vrlo se retko nekom javim.

Ni po jada za matorog prdonju, ionako sam tek grudvica lanjskog snega. Boli me što u svakom segmentu gradskog organizma nedostaju pravi naslednici. Od imena i dela.

Onih koji su na razne, naglašeno prepoznatljive načine, činili Grad samosvojnim. Osobenim i osobitim. Oni mnogobrojni, iz najrazličitijih generacija, iz široke palete poslova i zanimanja, kojima se Novi Sad, sa radošću ponosio.

Gradu nedostaje ljudska supstanca, iliti „human risorsis”, kako veli glamurozni, sveprisutni novogovor. (Priznajem da se i sam katkad poigram sa tim uvezenim govorom, rečima zapravo, uzetih iz drugih jezika, ali ih, ne retko i sa neskrivenim cinizmom, uđenem direktno i bez anestezije, u srpsku sintagmu. Obavezno ih pritom pišem onako kako ih izgovaram. Baš kao i ponešto iz aktuelnog domaćeg argoa, kada mi legne zamišljenoj u rečenici. Tako mi na najuverljiviji način, ilustruje misao.)

Šta mi u ovom novom Novom Sadu nedostaje? Hajde da pokušam da tu tvrdnju ilustrujem.

Recimo, kada sam početkom šezdesetih, kao četrnaestogodišnji šiljokuran priključen prvom timu hokejaškog kluba „Mladost”, sa ogromnim poštovanjem doživljavao sam starije saigrače, u gradu poznate kao već dokazane fudbalere, tenisere ili rukometaše. Hokej je bio, sticajem tužne okolnosti da Novi Sad tada još nije imao veštačko klizalište, samo snažna, ali kratkotrajna zimska strast. Kada temperatura sklizne u debeli minus, a bezbroj puta u Gradu opričani čika Janika Jakubec, domaćin terena teniskog kluba Vojvodina, neviđenom brigom i umešnošću, celu noć polivajući šljakastu podlogu, načini usred Dunavskog parka, ledenu čaroliju.

No, da se vratim starijim saigračima, mojim tada sportskim idolima. Gotovo svi su oni, ili kao svršene fakultetlije imali dobra zaposlenja, ili su bili odlični studenti koji će se, vrlo skoro, priključiti ovim prvim, i biti uspešni pravnici, tehnolozi, lekari ili inženjeri.

Bio je to obavezujući patern novosadske mladosti: zaokupljenost, bez ikakve frke ili talambasanja, samonametnutim, pre svega školskim ili fakultetskim obavezama, ali i sa usputnim zadovoljstvima poput bavljenja sportom, raznim oblicima umetnosti, muzikom najčešće, ili raznovrsnim hobijima...

Efikasan način da po onome što uistinu jesi, postaneš prepoznatljiv i cenjen u varoši.

Ilustracija druga: u mojim gimnazijskim razredima, u svakom smislu prosečnim po tadašnjem prepoznavanju vanrednih vrednosti ili izuzetnosti, imali smo prvoligaškog fudbalera, hokejaša i gimnastičara, dva glumca amatera, osnivače i ključne članova dve, za jugoslovenske prilike, relevantne muzičke grupe, pevača koji je snimao pesme za Radio Novi Sad...

Posle završenih studija, jedan postade prvak u Srpskom narodnom pozorištu, petorica odoše među novinare Televizije Novi Sad. Ostali behu priznati advokati, lekari, profesori ili direktori

uspešnih firmi... Vrlo uspešni i cenjeni, a školovani, poljoprivrednici.

„Maltitelentid pipi” kazali bi Englezi. Potpuno normalno, rezonovali su tada Novosađani. Radiš ono što znaš, umeš i voliš. Drugi odlučuju koliko to, zapravo, vredi.

Jednostavno, svako je poznao nekog, ko je znao nekog vrednog pažnje i poštovanja. Priča bi se tako (za)vrtela. Priča „starosadska”...

Kada sam onomad završio knjigu *Nostalgija*, pre nego što sam je u „Prometeju” predao vlasniku i uredniku Zoranu Kolundžiji na čitanje i eventualno štampanje, zamolio sam imenjaka Trifunovića, tek odomaćenog Sarajliju u Novom Sadu, da je pročita i ako mu se sviđa, napiše nešto poput pogovora.

„E, moj Duca, i tebe tresu uspomene”, reče mi tada Duško.

„Sećanja su opasna stvar. Prevrtljiva, lažljiva. Znaju da bole, kao tvoj naslov – nostalgija. To je, da te podsetim, povratak bola, kako je na starogrčkom osnova te reči. Sećanja bole”, reče genijalni pesnik i dade mi, verovatno, najpoetičniji tekst napisan povodom neke moje knjige. Velemajstor reči.

Beše to (pre)давne 1996.

U jednom od, već spomenutih, brzim hodom obilazaka preostalih „spomenika” sopstvenih uspomena, na kafi u pauzi u „Prometeju”, rekoh Zoranu da me opet svrbi potreba za pisanjem.

„Pa, piši Duco, naravno piši”, odgovorio mi je onako drugarski, dobronamerno, kako on ume. Poslušao sam ga još istog popodneva. Slede priče o mom Novom Sadu. O Gradu kojeg, po mojim vrlo subjektivnim osećanjima, više nema. I, o njegovim ljudima. Kojih, avaj, uglavnom više nema.

To neće biti biti *Nostalgija 2*. Novo je vreme. Druge okolnosti. Letvicu sam visoko podigao i znatno omeđio teme, događanja i ljude o kojima želim da pišem: ono čemu sam neposredno svedočio, ili bio neposredni akter. O ljudima koje sam poznao.

Malo? Da! Mnogo? Takođe...

Ali, opet trešnja. Povratak odveć ličnom, neskriveno nostalgичnom. Bolnom? Verovatno. Drugaćijem, izvesno. Ne bole svi bolovi navek jednako. Videću...

Evo me, drugim povodima, u novom krugu pismenih prisećanja, uglavnom sa fokusom na minulih četrdesetak leta. I, zima. Onog između...

Uz neminovno (o)senčenja koje sobom (do)nosi dugi protok vremena. Senke sećanja...

REDOVNO VASPITANJE

Išao sam u zabavište kod „Crvenog krsta”, u zgradu na uglu Pionirske ulice, preko puta teniskih terena u Dunavskom parku. Razdaljinu, nekih 150 metara od rodne kuće u ulici Žarka Zre-njanina, sa torbicom sa užinom, prelazio sam sa Miletom Žižom, mojim najstarijim drugarom.

Stanovao je u paralelnoj ulici Ilije Ognjanovića, a dvorišta su nam se sučeljavala. Mnogo smo vremena provodili zajedno. Normalno, budući da su nas majke zajedno gurale u kolicima, roditelji se družili, a potom, sudbina je htela, da nam se životne staze, ali bogme i bogaze, ukrštaju sledećih šezdesetak godina. Naročito one pod šifrom „(ne)sportske”.

Vaspitačica u zabavištu je bila Sojka. Mama, tata, bake, Maca, žena koja me je čuvala dok su mi roditelji bili na poslu, Margita, uvek namrgođena domarka u našoj zgradi, čika Janika na teniskim terenima, sedam godina stariji komšija Rođa, moj prvi idol i vođa, svako od njih, a i još poneko, imao je važan uticaj na moje najranije odrastanje. Ali, Sojka!

Sve ono čemu nas je učila, posebno ono šta se sme, a šta se ne sme, kada se jede užina, kako se traži dozvola za odlazak u klozet, kako se razgovara sa dečacima, kako sa devojkicama, kada, isključivo sa sa podignutom rukom, smemo nešto da pitamo... Ili, zašto nije lepo tužakati drugare, kako se obavezno sa „ljubim ruke”, pozdravljaju stariji, bez obzira da li ih poznajemo ili ne...

Sve, bukvalno sve, što je Sojka radila i govorila, bilo je za nas zakon!

Svi u zabavištu toga smo se pridržavali: blizanci Đurka i Stevka Makarić, Marina Vajngartner, Vera Šoti... Mile i ja takođe. Obožavali smo našu Sojku. Čekali smo važne datume da organizuje priredbu za roditelja. Kakvo je to uzbuđenje i iščekivanje bilo: ko će recitovati, ko pevati, ko će biti među srećnicima i kostimiran nešto izigravati, ko će, a naročito pored koga u kolu, odeven u narodne nošnje, igrati?

Ako bi se dogodilo da roditelji nešto od mene zahtevaju, a da to nije bilo po Sojkinim pravilima, bio bi to ozbiljan razlog za moje protivljenje. Odbijanje! Jer, Sojka je tako rekla...

U prvom „B” razredu Ogledne osnovne škole „Žarko Zrenjanin”, sada već trista metara daleko od kuće, dočekala nas je učiteljica Milana Dragin. Iskusan pedagog, lako je izlazila sa nama na kraj.

U startu je sasecala pokušaje klinačkih nestašluka. Na drugačiji način od Sojke, ali bila je veliki autoritet. Za Koleta, Coju, nestašnog Rubežu, od svih dečaka obožavanu Nadicu, Krecu, najboljeg đaka Kostovićku, uvek raspevanog Radaka, Midića, Šestanova, dve Petkovičke, Jelaču, Lučketa, Rajića, Antičku, Erbezku, za glavu višu od svih... Dabome, i za docnije pristigle drugare, Cveleta i Vajdu.

Prvu tuču u školi sam imao sa Papkom, zbog Vesne Lalošević. Stigla je u drugom razredu iz Nemačke, sa jakim akcentom u govoru. Nije bila baš toliko lepa, ali kakvu je tašnu imala!

Pa, pernica sa sličicama, plastične uvijače u raznim bojama za sveske i knjige. Čudo neviđeno. Posle je Papića i mene, učiteljica pozvala na oštro „ribanje”. Nije ulazila u razloge „sukoba”.

Bili smo dobra deca. Poslušna i vaspitana.

U petom razredu smo za razrednog starešinu dobili nastavicu matematike Milovanovku.

Živela je u komšiluku, u zgradi preko puta DTV „Partizan”, gde smo imali časove fiskulture. Sa Acom i Ivanom, njenim od mene nešto starijim sinovima, znao sam se sa fudbala i klizanja.

Fina žena, ne baš mnogo angažovana profesorka. Zbog njenog, tako blagog odnosa i stava, nikada nisam zavoleo matematiku. Bio mi je nevažan predmet. Trudio sam se samo za ocenu. Onoliko koliko je trebalo.

Ako je bilo sitnih bezobrazluka ili lošijih ocena, Milovanovka ih je rešavala na originalan način: odmah je slala poruku roditeljima, napisanu u specijalnoj svesci, koju je svako od nas morao da ima.

Sutradan smo joj, obavezno sa potpisom mame ili tate, vraćali svesku.

Međutim, šta god da je neko od nas „krivaca” pokušavao da objasni „svojim rečima”, tražio izgovor, ili ispričao blažu verziju napisane optužbe, uvek je od roditelja sledio identičan odgovor: razredna, ili neko od nastavnika, su (bili) u pravu. Uvek!

Kao retko netaalentovan za crtanje, ozbiljne muke sam imao sa nastavnicom crtanja, zvanom Anika.

Posebno sa onim delom njenih predavanja koje se zvalo „lepo pisanje”.

U svesku sa „tankim i debelim” linijama trebalo je da ispišemo sva pisana slova abecede i azbuke. Sa perom, štilom i sa mastilom. Od prve do poslednje stranice. Na „umetnički” način, kako je nastavnica od nas zahtevala.

Za mene je, vazda, sledila loša ocena. Dvojka. Trudio sam se ozbiljno da je popravim, vežbao sam, ispisivao nove stranice. Bez promene. Bez uspeha. Osetio sam da nešto ne valja u mom odnosu sa tom nastavnicom. Zapravo, osetio sam nepravdu. Prvi put u svom mladom životu.

Ne znajući šta da učinim, pribegao sam prevari: zamolio sam dobru drugaricu Cicu Ević, koja je imala peticu iz tog pisanja, da

mi ona popuni svesku. Učinila je. Na identičan način, ispisala je i moju svesku. I? Prevara nije prošla: dobio sam dva plus!

Ozbiljno razočaran, bio sam uveren da me ta nastavnica baš ne voli. Nemajući ubedljiviji argument, pokazao sam joj obe sveske. Istovetne. Cicinu i moju, ali sa njenim različitim ocenama. Njoj petica, meni samo dvojka. Da me, valjda, posebno ponizi, uz tu dvojku, dodala je i taj, meni odvratni, plus!

Dovela me je skoro do plača. Vrlo povređen njenim stavom, počeo sam da vičem, na veliko iznenađenje ostalih đaka. Gledala me prezrivo. Hladno je naredila da mi majka, odmah sutra, dođe u školu. Tom prilikom Anika joj je, uz razne opise mog ponašanja, kazala da ima sina „antihrista”. Baš pedagoški.

Mama joj je odgovorila adekvatno, kako je zaslužila. Od tada važeći aksiom da su nastavnici uvek u pravu, u našoj kući je posmatran kroz lupu sumnje i provere. Roditelji su u svim sličnim situacijama u mom školovanju, a objektivno kazano, nije ih bili mnogo, vrlo strpljivo i sa puno poverenja, želeli da čuju i moju verziju događaja. Sjajna posledica lošeg ponašanja jedne nastavnice.

Sva sreća, iz nekog razloga, Anika je ubrzo otišla iz škole. Dobili smo novu nastavnicu crtanja. Nikada više u životu nisam, bilo šta, nacrtao. Pisao jesam. Onoliko. Lepota rukopisa, sva sreća, više nije bila važna.

Obožavao sam fudbal. Gde god se u kraju igralo, eto i mene. Sa vršnjacima, starijim dečacima, čak sa studentima. Nije bitno. Važno je da sam bio u „podeli”.

Negde u sedmom razredu, bračni par Erdevik, koji nam je predavao fiskulturu, vrlo ozbiljnom radnom akcijom gotovo svih đaka i nekoliko radnika, sredio je, do tada zapušteno, školsko dvorište. Napravljen je rukometni teren, sa pravim stativama na golovima. Idealno i za fudbal.

Nismo više morali da pravimo golove od naših školskih torbi. Cveletova, ogromna sa udžbenicima i sveskama koje je, u

kompletu, sve vreme nosio u školu, i Koletova, oficirska čaletova, od čvrste kože, bile su do tada, najbolje stative. Više nisu bile potrebne.

Igra je, avaj, bila dozvoljena samo nakon poslednjeg časa jutarnje smene i onog prvog, popodnevnog. Bez izuzetka. Mir i tišinu strogo je kontrolisao školski poslužitelj Šukrija, koji je sa porodicom, stanovao u zgradi škole.

Moj problem je bio što je u tom, tako kratkom vremenu, dozvoljenom za fudbal, Nada Vukosavljev, nastavnica muzičkog, uvežbavala pevanje sa članovima školskog hora. U koji sam, nepažnjom, upao. Znao sam, doduše, da me to ne zanima, ali na probi glasa i sluha sam, na moju nesreću, prošao.

Naravski, u tom vremenu dozvoljenom za fudbal u dvorištu, uredno sam preskakao pevanje.

Jednoga dana, naš direktor Miša Lazić, pevač amater, član hora, ali i svečanog okteta Kulturno-umetničkog društva „Svetozar Marković”, svratio je da vidi kako napredujemo. Uz upoznavanje i proveru ko peva koji glas, tek neko me ocinkario da, umesto da budem na svom mestu („drugi glas”), dole u dvorištu, igram fudbal. Pošalju nekog „dobrovoljca” po mene uz naredbu: „Čeka te direktor”!

Uleteo sam u učionicu sav zadihan, sa vandrokaški ispasa-
nom košuljom iz pantalona, crven u licu od straha i uzbuđenja.

Pred celim horom, kao pred streljačkim vodom, direktor me upitao, da li hoću da igram fudbal ili da pevam. Nikada nisam shvatio šta sam, zaista, želeo da odgovorim, tek izletelo mi je: „Pa, da igram fudbal.” Na iznenađenje svih, a naročito nastavnice Nade, direktor reče: „Dobro Duško, pevanje je zadovoljstvo, kao i fudbal. Idi i igray.”

Tako je na „herojski” način, koji se u celoj školi prepričavao, okončana moja pevačka karijera. Smešila mi se sportska. Sudbina je, međutim, htela da mi životni poziv bude nešto treće.

Pisanje. Lepo, hm...?

Bile su to crtice iz mog ranog – nazvaću ga redovnog – vaspitanja. Uobičajenog.

Stotine hiljada dečaka i devojčica, koji su sredinom pedesetih godina u Jugoslaviji išli u zabavišta ili osnovne škole, ispričaće, siguran sam, slične priče. Znalo se, vrlo precizno, kako se sa najmlađima postupa. Šta je čiji zadatak i obaveza u vaspitanju. Pre svih, roditelja. Potom, sa svojim delom odgovornosti i vaspitača, učiteljica i učitelja, nastavnika i nastavnica. Školskih poslužitelja, čak. Direktora, posebno.

Bilo je to vreme mira i spokoja. Srećnog i bezbednog odrastanja.

ŠAMPIONI ŠKOLE I PRVACI SVETA

Gimnazija „Svetozar Marković“, (po starom novosadskom običaju da se svakom i svačemu nadene prepoznatljivo, više ili manje, (ne)odgovarajuće „špic name“) dakle, „Svetina“, obnovila je rad u jesen 1962. u zgradi broj 7 u ulici Narodnih heroja. Preko puta stare zgrade Pošte, na drugom spratu, bila su smještena odeljenja drugog i trećeg razreda, u dva smera: prirodni i društveni. Đaci pristigli iz gimnazija „Jovan Jovanović Zmaj“ i „Moša Pijade“, delili su zgradu sa polaznicima Elektrotehničke škole „Mihajlo Pupin“, koji su bili korisnici prostora u prizemlju i na prvom spratu.

A – što će biti bitno za nastavak ove priče – zajednički su koristi salu za fiskulturu, ili za fizičko vaspitanje, kako je, tih godina, zvanično predmet počeo da se zove.

Iz Makedonije je, baš za fizičko, stigao nastavnik Miro Todorovski, bivši sportista, difovac, odličan lik koji je svojim naglasakom i neposrednošću u komunikaciji sa đacima, u startu pridobio sve simpatije.

Da, tada sam bio u drugom razredu, relativno dobar đak, onoliko koliko je bilo neophodno da na kraju godine – tako sve do mature – stignem do vrlo dobrog uspeha. Nekad slabije, nikad bolje.

Moje životne preokupacije lutale su tih godina van gimnazijske zgrade. Ako u to ne ubrajamo vanškolska druženja i žurke organizovane kada je neko od nas iz razreda imao „prazan stan“.